

Terapia bólu ostrego i przewlekłego

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Wydział Nauki o Zdrowiu
Kierunek studiów	Położnictwo
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki o zdrowiu
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	II stopnia
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Klinika Położnictwa i Perinatologii Warszawski Uniwersytet Medyczny Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 63a

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Piotr Węgrzyn
Koordinator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	Lek. Aleksandra Zamaro azamaro@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)	Lek. Aleksandra Zamaro azamaro@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	lek. Aleksandra Zamaro

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	1 rok studiów, semestr 1 i 2	Liczba punktów ECTS	5
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		20	2
Seminarium (S)		16	1,5
Ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
Zajęcia Praktyczne (ZP)			
Praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		10	1,5

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Student zdobędzie wiedzę i umiejętności konieczne podczas realizacji świadczeń pielęgnacyjno - leczniczych wobec pacjentek w sali porodowej, sali operacyjnej, sali pooperacyjnej, oddziale intensywnej opieki położniczej, poradni położniczej i poradni ginekologicznej. Pozna procedury, standardy i algorytmy stosowane w leczeniu bólu ostrego pooperacyjnego w opiece położniczej i ginekologicznej oraz bólu przewlekłego. Pozna różne techniki stosowane w
----	--

	leczeniu bólu ostrego i przewlekłego, w tym techniki z zastosowaniem obrazowania ultrasonograficznego. Student zdobędzie wiedzę w zakresie rozpoznawania bólu, jego przyczyny, rodzaju oraz oceny jego nasilenia i podejmowania adekwatnych do potrzeb działań diagnostycznych i leczniczych. Ukształtuje umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji w ramach swoich kompetencji zawodowych i funkcjonowania w zespole interdyscyplinarnym. Udoskonali umiejętności wykonywania zabiegów pielęgnacyjno – leczniczych w odniesieniu do pacjentek w trakcie terapii bólu ostrego i przewlekłego. Student będzie potrafił rozwiązywać problemy zawodowe, szczególnie związane z podejmowaniem decyzji
C2	Pozna procedury, standardy i algorytmy stosowane w leczeniu bólu ostrego pooperacyjnego w opiece położniczej i ginekologicznej oraz bólu przewlekłego. Pozna różne techniki stosowane w leczeniu bólu ostrego i przewlekłego, w tym techniki z zastosowaniem obrazowania ultrasonograficznego
C3	Student zdobędzie wiedzę w zakresie rozpoznawania bólu, jego przyczyny, rodzaju oraz oceny jego nasilenia i podejmowania adekwatnych do potrzeb działań diagnostycznych i leczniczych. Ukształtuje umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji w ramach swoich kompetencji zawodowych i funkcjonowania w zespole interdyscyplinarnym. Udoskonali umiejętności wykonywania zabiegów pielęgnacyjno – leczniczych w odniesieniu do pacjentek w trakcie terapii bólu ostrego i przewlekłego. Student będzie potrafił rozwiązywać problemy zawodowe, szczególnie związane z podejmowaniem decyzji.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓLWE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)*

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W.6	definicję bólu ostrego i przewlekłego, jego rodzaje, mechanizm i drogi przewodzenia oraz czynniki wpływające na jego odczuwanie.
B.W.7	kategorie bólu, metody diagnostyki i monitorowania bólu nowotworowego oraz metody i narzędzia kontroli i oceny odczuwania bólu przez pacjenta
B.W.8	zasady postępowania i leczenia przeciwbólowego zgodnego z najnowszymi rekomendacjami i zaleceniami Polskiego Towarzystwa Badania Bólu
B.W.9	mechanizmy działania leków przeciwbólowych z różnych grup i ich działania uboczne w czasie terapii bólu przewlekłego
B.W.10	niefarmakologiczne metody w terapii bólu
B.W.11	zasady i odrębności w postępowaniu przy terapii przeciwbólowej pacjentów w wieku podeszłym oraz w terminalnej fazie choroby nowotworowej
B.W.12	źródła i metody łagodzenia bólu u noworodka
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U.5	oceniać ból ostry przy zastosowaniu skali jego natężenia dobranej do danej grupy pacjentów.
B.U.6	oceniać kliniczne przyczyny zmian w wartościach parametrów życiowych wynikające z odczuwanego bólu i podejmować w tym zakresie działania adekwatne do stanu pacjenta

B.U.7	podawać odpowiednimi drogami leki przeciwbólowe, modyfikując dawkę leku w zależności od stanu pacjenta
B. U.8	stosować odpowiednie metody nefarmakologiczne łagodzenia bólu w zależności od stanu pacjenta
B. U.9	dokumentować procedury realizowane w ramach terapii bólu ostrego i przewlekłego oraz prowadzić kartę leczenia bólu
B. U.10	oceniać poziom sprawności poznawczej pacjenta i natężenia bólu według odpowiedniej skali
B.U.11	oceniać skuteczność terapii bólu ostrego i przewlekłego
B.U.12	prowadzić edukację pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji w terapii bólu przewlekłego
B.U.13	oceniać nasilenie bólu u noworodka oraz stosować zasady postępowania przeciwbólowego i sedacyjnego na Oddziale Intensywnej Terapii Noworodka

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NISW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studentie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(nieobowiązkowe)*

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	Dbania o wizerunek własnego zawodu.
K2	Brania odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i osób powierzonych opiece.
K3	Brania odpowiedzialności za udział w podejmowaniu decyzji zawodowych.

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład (150min)	1 Definicje bólu. Fizjologia bólu. Mechanizmy powstawania bólu. Anatomia struktur nerwowych odpowiedzialnych za przewodzenie bólu. Patomechanizm bólu ostrego. Patomechanizm bólu przewlekłego.	B.W.9, B.W.6,

		B.W.10
Wykład 2	Farmakoterapia bólu. Nieopioიდowe leki przeciwbólowe. NLPZ. Nieopioიდowe leki przeciwbólowe pozbawione działania przeciwzapalnego. Działania niepożądane nieopioიდowych leków przeciwbólowych (oddziaływanie na układ pokarmowy, na układ sercowo-naczyniowy, oddziaływanie na hemostazę i układ krwiotwórczy, oddziaływanie na nerki, oddziaływanie na układ oddechowy, na OUN, działanie hepatotoksyczne, oddziaływanie na płód.	B.W.9, B.U.7
Wykład 3	Farmakoterapia bólu. Opioidy. Mechanizm działania. Metody dobierania dawki i zamiany jednego opioidu na drugi. Omówienie poszczególnych opioidów	B.W.9, B.U.7
Wykład 4	Farmakoterapia bólu. Koanalgetyki. Leki przeciwdepresyjne. Leki miejscowo – znieczulające. Glikokortykosteroidy. Antagoniści receptora NMDA. Leki rozkurczowe. Bezpieczeństwo farmakoterapii bólu. Czynniki mające wpływ na wybór leczenia. Grupy pacjentów wymagające szczególnej uwagi. Leczenie bólu u pacjentów w wieku podeszłym. Leczenie bólu u pacjentów ze schorzeniami przewodu pokarmowego. Leczenie bólu u pacjentów z niewydolnością wątroby i nerek. Leczenie bólu u pacjentów ze schorzeniami układu sercowo-naczyniowego. Leczenie bólu u pacjentów ze współistniejącą depresją.	B.W.7, B.W.8., B.W.11, B.W.9, B.U.7, B.U.8, B.U.9, B.U.10, B.U.11
Wykład 5	Specyfika leczenia bólu u dzieci. Ocena bólu u dzieci bez kontaktu werbalnego. Różnice między dzieckiem a człowiekiem dorosłym. Zasady terapii przeciwbólowej u dzieci. Postępowanie w bólu ostrym pourazowym i pooperacyjnym. Ból pooperacyjny i incydentalny w terapii domowej. Ból przewlekły i nowotworowy u dzieci. Farmakoterapia bólu u dzieci.	B.W.10, B.W.12, B.U.5, B.U.6 B.U.7, B.U.11, B.U.13
Wykład 6	Leczenie bólu w ciąży i podczas laktacji. Dobranie leków do rodzaju bólu. Zaplanowanie leczenia w poszczególnych przypadkach klinicznych. Wpływ leków na płód. Przenikanie leków do pokarmu w trakcie laktacji oraz ich wpływ na dziecko w zależności od wieku.	B.W.8, B.W.10, B.U.5, B.U.6, B.U.7, B.U.8
Seminarium 1 (120 min)	Ból ostry pooperacyjny. Mechanizm powstawania. Metody łagodzenia. Farmakoterapia. Metody analgezji regionalnej (analgezyja zewnątrzoponowa, analgezyja podpajęczynówkowa, blokady ściany brzucha z wykorzystaniem obrazowania ultrasonograficznego). Omówienie „Postępowania w bólu pooperacyjnym 2018” - stanowiska Sekcji Znieczulenia Regionalnego i Terapii Bólu Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Polskiego Towarzystwa Znieczulenia Regionalnego i Leczenia Bólu, Polskiego Towarzystwa Badania Bólu oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii.	B.W.6, B.W.8. B.U.5, B.U.6, B.U.7, B.U.9, B.U.10, B.U.11
Seminarium 2	Ból porodowy. Mechanizm powstawania. Metody łagodzenia. Farmakoterapia. Metody analgezji regionalnej (analgezyja zewnątrzoponowa, analgezyja podpajęczynówkowa). Omówienie ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ZDROWIA z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie standardów postępowania medycznego w łagodzeniu bólu porodowego.	B.W.6, B.W.10, B.U5, B.U.6, B.U.7, B.U.8, B.U.9, B.U.10, B.U.11
Seminarium 3	Bóle miednicy mniejszej i krocza u kobiet. Definicja. Epidemiologia. Patomechanizm. Czynniki ryzyka. Przyczyny zespołu bólowego miednicy mniejszej. Zespół drażliwego jelita. Zapalenie pęcherza moczowego. Zapalenie miednicy mniejszej. Zrosty. Zespół przekrwienia miednicy. Ból mięśniowo-powięziowy. Wulwodynia. Neuralgia nerwu sromowego. Metody leczenia bólu w zespole bólowym miednicy mniejszej. Metody farmakologiczne. Metody inwazyjne. Inne metody leczenia. Ból w endometriozie. Definicja. Lokalizacja endometriozy. Epidemiologia i objawy endometriozy. Patomechanizm bólu w endometriozie. Metody leczenia. Metody chirurgiczne. Metody farmakologiczne.	B.W.6, B.W.10, B.U5, B.U.6, B.U.7, B.U.8, B.U.9, B.U.10, B.U.11, B.U.12
Seminarium 4	Ból nowotworowy. Diagnostyka i ocena bólu nowotworowego. Leczenie bólu nowotworowego. Drabina analgetyczna. Metody inwazyjne i nefarmakologiczne. Leczenie bólu przebijającego. Półpasiec i neuralgia popółpaścowa. Półpasiec: Patomechanizm. Epidemiologia. Lokalizacja. Objawy. Leczenie. Neuralgia popółpaścowa: Definicja, objawy, patomechanizm, epidemiologia. Czynniki ryzyka. Profilaktyka. Metody leczenia	B.W.7, B.W.9, B.W.11, B.U.6, B.U.7, B.U.9. B.U.10, B.U.11, B.U.12
Seminarium 5	Przewlekły ból nienowotworowy u dorosłych. Definicje. Tworzenie planu leczenia. Terapie nefarmakologiczne. Leczenie farmakologiczne. Monitorowanie skuteczności terapii.	B.W.9, B.U.6, BU.8, B.U.10, B.U.11, B.U.12

Seminarium 6	Zaliczenie w formie pisemnej	
--------------	------------------------------	--

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. G.H. Bręborowicz: Położnictwo. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2012
2. A. Greer, C. Nelson-Piercy, B. Walters, red. wyd. pol. M. Dębska, R. Dębski: Choroby internistyczne i inne zaburzenia zdrowotne w ciąży. Elsevier Urban & Partner 2009
3. M. Malec-Milewska, J. Woron. Kompendium leczenia bólu. Medical Education 2012
4. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie standardów postępowania medycznego w łagodzeniu bólu porodowego.

Uzupełniająca

1. Wytyczne PTG, wytyczne Towarzystwa Leczenia Bólu.
2. Postępowanie w bólu pooperacyjnym 2018 — stanowisko Sekcji Znieczulenia Regionalnego i Terapii Bólu Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Polskiego Towarzystwa Znieczulenia Regionalnego i Leczenia Bólu, Polskiego Towarzystwa Badania Bólu oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii.
3. Wielgoś M, Kamiński P.: Przypadki kliniczne w perinatologii. Oficyna wyd. Medical Education, 2012

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
	Zaliczenie zadań i aktywności na platformie e-learningowej	Uzyskanie 100% aktywności
	Kolokwium pisemne	Uzyskanie minimum 60% prawidłowych odpowiedzi

9. INFORMACJE DODATKOWE

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.”.